

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

INVESTIČNÁ STRATÉGIA pre Modernizačný fond – nízkouhlíkový podporný mechanizmus pre obdobie rokov 2021 – 2030

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/219>

Materiál v pripomienkovom konaní do 02.05.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového Ministerstvom životného prostredia SR ako iniciatívny materiál

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom Investičnej stratégie je transparentne nastaviť spôsob využitia finančných prostriedkov MoF v podmienkach Slovenskej republiky, určiť predpokladaný objem financií na jednotlivé oprávnené investičné oblasti a ich časové rozloženie na jednotlivé roky počas desaťročného obdobia 2021 – 2030, v záujme zabezpečenia jednotného postupu pri výbere investícií určených na podporu z prostriedkov MoF. Investičná stratégia sa bude pravidelne aktualizovať v závislosti od vývoja podpory investícií z prostriedkov MoF, množstva a charakteru predkladaných projektov a objemu disponibilných finančných prostriedkov v MoF

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom Investičnej stratégie je transparentne nastaviť spôsob využitia finančných prostriedkov MoF v podmienkach Slovenskej republiky, určiť predpokladaný objem financií na jednotlivé oprávnené investičné oblasti a ich časové rozloženie na jednotlivé roky počas desaťročného obdobia 2021 – 2030. RÚZ predkladá k návrhu nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k časti 8. Investičné priority na podporu z prostriedkov MoF; str. 9

V časti 8 sa v 3. bode za slová „z OZE“ vkladajú slová „a zvyšovanie flexibility elektrizačnej sústavy SR“.

Odôvodnenie:

Očakáva sa, že Slovenská republika bude mať všeobecne v najbližších rokoch problém s nedostatkom podporných služieb potrebných pre zabezpečenie stability elektrizačnej sústavy SR. Súvisí to jednak s odstavením niektorých významných zdrojov poskytovania podporných služieb ako napr. elektrárne Nováky ako aj s nárastom podielu „intermitentných“ zdrojov OZE. Preto navrhujeme, aby sa v rámci elektroenergetiky nepodporovalo len zvýšenie energetickej efektívnosti vo vodných elektrárnach, ale aj zvyšovanie poskytovania flexibility vo vodných elektrárnach s cieľom zabezpečiť poskytovanie väčšieho množstva podporných služieb pre elektrizačnú sústavu SR.

2. Zásadná pripomienka k časti 8. Investičné priority na podporu z prostriedkov MoF; str. 9

V časti 8 sa za 3. bod vkladá nový 4. bod, ktorý znie:

„Vodíkové technológie – podpora zavádzania vodíkových technológií (výroba zeleného alebo bezemisného vodíka).“.

Odôvodnenie:

Európskym právnym predpisom v oblasti klímy sa EÚ zaviazala k cieľu dosiahnutia uhlíkovej neutrality najneskôr do roku 2050 s čiastkovým cieľom znížiť čisté domáce emisie skleníkových plynov do roku 2030 minimálne o 55% v porovnaní s ich úrovňami z roku 1990. Dôležitým prvkom transformácie energetického systému sa má stať vodík ako energetický nosič s potenciálom významne prispieť k dekarbonizácii viacerých sektorov národného hospodárstva členských štátov Európskej únie (najmä v oblasti priemyslu, dopravy a energetiky). Stratégia integrácie energetického systému EÚ priznáva vodíku dôležitú „nodálnu“ úlohu umožňujúcu integráciu veľkého podielu variabilnej elektriny

pochádzajúcej z obnoviteľných zdrojov. Tým je možné potenciálne dosiahnuť odľahčenie elektrizačnej sústavy v období prebytku elektrickej energie a prípadne uskladniť túto energiu pre jej ďalšie využitie v energetickom systéme.

K definovaniu cieľov a míľnikov pri rozvoji vodíkovej infraštruktúry a vodíkových technológií pristúpila Európska komisia vo Vodíkovej stratégii pre klimaticky neutrálnu Európu. Vodíková stratégia EÚ vníma vodík ako jeden z pilierov integrovaného energetického systému (spolu s elektrifikáciou s pomocou obnoviteľných zdrojov energie a efektívnejším a obehovejším využívaním zdrojov), ktorý má potenciál prispieť k realizácii vytýčených klimaticko-energetických cieľov a ambícií EÚ. Tézy Európskej únie pretavila do reálií Slovenskej republiky Národná vodíková stratégia schválená dňa 23. júna 2021 vládou Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti navrhujeme rozšíriť rozsah podpory z Modernizačného fondu aj o vodíkové technológie primárne výrobu zeleného alebo bezemisného vodíka.

3. Zásadná pripomienka k časti 8. Investičné priority na podporu z prostriedkov MoF; str. 9

Navrhujeme uvedenú časť doplniť o nasledovné nové body:

5. Oblasť výroby tepla pre komerčné účely – podpora náhrady spaľovania uhlia v CZT, zvyšovanie energetickej efektívnosti pri výrobe a dodávke tepla, vrátane rekonštrukcie rozvodov, podpora využitia výroby tepla z OZE, predovšetkým využitím biometánu, nízkouhlíkových plynov, zeleného vodíka a geotermálnej energie
6. Elektro-energetika – podpora využitia výroby elektriny z OZE (fotovoltaika, vodné elektrárne, geotermálna energia, biometán, zelený vodík a nízkouhlíkové plyny)
7. Elektro-energetika – zvyšovanie energetickej efektívnosti pri výrobe elektriny z OZE (vrátane zvyšovania energetickej efektívnosti vo vodných elektrárnach)
8. Priemysel – podpora dekarbonizácie priemyslu a náhrady spaľovania uhlia v priemyselnej energetike a technológiách, zvyšovanie energetickej efektívnosti v priemysle, využitie zeleného vodíka a nízkouhlíkových plynov.

Odôvodnenie:

Podporou výroby biometánu, nízkouhlíkových syntetických plynov a zeleného vodíka v existujúcich a nových zariadeniach a jeho využitím najmä v existujúcich systémoch CZT sa vytvorí výrazná pozitívna synergia medzi:

1. cirkulárnou ekonomikou – využitím potenciálu biologicky rozložiteľného odpadu (komunálneho, kuchynského reštauračného, zo supermarketov (tovar po záruke) a zo živočíšnej a rastlinnej výroby);
2. splnením definície „účinného“ systému CZT, bez potreby technologickej zmeny;
3. zvýšením energetickej bezpečnosti posilnení domácej produkcie (obnoviteľných a nízkouhlíkových) plynov.

Okrem explicitne uvedených OZE vo forme fotovoltaiiky, vodných elektrární a geotermálnej energie je nevyhnutné vzhľadom na geopolitickú situáciu doplniť aj podporu výroby biometánu, zeleného vodíka a nízkouhlíkových plynov, ktoré majú prispieť k energetickej bezpečnosti a sebestačnosti EÚ, ktorú zdôraznila Európska komisia vo zverejnenej komunikácii RePowerEU v apríli 2022.

4. Zásadná pripomienka k časti 9. Plánované schémy/individuálne projekty financované z prostriedkov MoF v rokoch 2021 – 2030; tabuľka; str. 10

V časti 9 tabuľka posledný riadok znie:

„Schéma štátnej pomoci/individuálne projekty s cieľom zvyšovania energetickej efektívnosti a flexibility vo vodných elektrárnach.“.

Odôvodnenie:

Očakáva sa, že Slovenská republika bude mať všeobecne v najbližších rokoch problém s nedostatkom podporných služieb potrebných pre zabezpečenie stability elektrizačnej sústavy SR. Súvisí to jednak s odstavením niektorých významných zdrojov poskytovania podporných služieb ako napr. elektrárne Nováky ako aj s nárastom podielu „intermitentných“ zdrojov OZE. Preto navrhujeme, aby sa v rámci elektroenergetiky nepodporovalo len zvýšenie energetickej efektívnosti vo vodných elektrárnach, ale aj zvyšovanie poskytovania flexibility vo vodných elektrárnach s cieľom zabezpečiť poskytovanie väčšieho množstva podporných služieb pre elektrizačnú sústavu SR

5. Zásadná pripomienka k časti 9. Plánované schémy/individuálne projekty financované z prostriedkov MoF v rokoch 2021 – 2030; tabuľka; str. 10

V časti 9 tabuľka sa dopĺňa nový riadok, ktorý znie:

„Schéma štátnej pomoci/individuálne projekty s cieľom podporiť projekty výroby zeleného alebo bezemisného vodíka.“.

V stĺpci Termín predloženie na EIB sa dopĺňajú slová

„1Q 2023 pre schému štátnej pomoci Kontinuálne pre individuálne projekty“.

Odôvodnenie:

Európskym právnym predpisom v oblasti klímy sa EÚ zaviazala k cieľu dosiahnutia uhlíkovej neutrality najneskôr do roku 2050 s čiastkovým cieľom znížiť čisté domáce emisie skleníkových plynov do roku 2030 minimálne o 55% v porovnaní s ich úrovňami z roku 1990. Dôležitým prvkom transformácie energetického systému sa má stať vodík ako energetický nosič s potenciálom významne prispieť k dekarbonizácii viacerých sektorov národného hospodárstva členských štátov Európskej únie (najmä v oblasti priemyslu, dopravy a energetiky). Stratégia integrácie energetického systému EÚ priznáva vodíku dôležitú „nodálnu“ úlohu umožňujúcu integráciu veľkého podielu variabilnej elektriny pochádzajúcej z obnoviteľných zdrojov. Tým je možné potenciálne dosiahnuť odľahčenie elektrizačnej sústavy v období prebytku elektrickej energie a prípadne uskladniť túto energiu pre jej ďalšie využitie v energetickom systéme.

K definovaniu cieľov a míľnikov pri rozvoji vodíkovej infraštruktúry a vodíkových technológií pristúpila Európska komisia vo Vodíkovej stratégii pre klimaticky neutrálnu Európu. Vodíková stratégia EÚ vníma vodík ako jeden z pilierov integrovaného energetického systému (spolu s elektrifikáciou s pomocou obnoviteľných zdrojov energie a efektívnejším a obehovejším využívaním zdrojov), ktorý má potenciál prispieť k realizácii vytýčených klimaticko-energetických cieľov a ambícií EÚ. Tézy Európskej únie pretavila do reálií Slovenskej republiky Národná vodíková stratégia schválená dňa 23. júna 2021 vládou Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti navrhujeme rozšíriť rozsah podpory z Modernizačného fondu aj o vodíkové technológie primárne výrobu zeleného alebo bezemisného vodíka.

Navrhujeme odlišný termín pre spracovanie schémy štátnej pomoci a pre individuálne projekty. Súhlasíme s tým, aby schéma bola pripravená v stanovenom termíne, ale pre individuálne projekty navrhujeme možnosť predkladať projektové zámery kontinuálne podľa termínov uvedených vo Vykonávacom nariadení EK k MoF.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/219>